

REVERENDISSIMO DOMINO
STANISLAO PAŹDZIOR IN MEMORIAM
(1946-2015)

Życiorys

Stanisław Paździor urodził się 24 kwietnia 1946 roku w Bełżycach – Wzgórzu, w Archidiecezji Lubelskiej, jako syn Bronisława i Marianny, z domu Kozłowskiej. Do szkoły podstawowej uczęszczał w rodzinnej miejscowości. W 1960 roku podjął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Bełżycach. Maturę uzyskał w 1964 roku, po czym podjął studia teolo-

giczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie, które ukończył w 1970 roku przyjęciem święceń kapłańskich i w tym samym roku został skierowany do pracy duszpasterskiej w parafii Tarnogród. W roku 1973 został skierowany na studia z zakresu prawa kanonicznego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Studia te ukończył w 1976 roku, uzyskując licencjat z zakresu prawa kanonicznego na podstawie rozprawy „Uprawianie handlu i kupiectwa przez osoby duchowne w świetle prawa kościelnego” napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Pawła Pałki. Następnie kontynuował swoje badania naukowe, przedkładając w 1979 roku rozprawę doktorską pod tytułem „Postawa przełożonego kościelnego wobec łamania prawa”, napisaną pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Jerzego Grzywacza. W latach 1975 – 1979 pracował jako notariusz w Sądzie Biskupim w Lublinie, będąc jednocześnie studentem prawa kanonicznego, oraz w latach 1976 – 1979 jako pomocnik duszpasterski przy kościele rektoralnym Najświętszego Zbawiciela w Lublinie. W latach 1979 – 1986 był wikariuszem w parafii św. Tomasza Apostoła w Zamościu (dzisiejsza Katedra Zamojska). W 1983 roku otrzymał urząd obrońcy węzła małżeńskiego, zaś w 1986 roku urząd sędziego - audytora w tymże sądzie, co zaowocowało 17 sierpnia 1992 roku mianowaniem go pomocniczym wikariuszem sądowym w Metropolitalnym Sądzie Lubelskim, urząd ten wypełniał do 28 lutego 2004 roku. Następnie, od 2004 roku był zatrudniony jako sędzia Trybunału Diecezji Kijowsko – Żytomierskiej na Ukrainie, urząd ten sprawował do samej śmierci, oczywiście w końcowym okresie aktywność jego w tym zakresie była sprowadzona do minimum. Ponadto, w 1994 roku został mianowany delegatem Arcybiskupa Lubelskiego do spraw uchylania klauzul nakładanych przez trybunały kościelne w sprawach małżeńskich. Był mianowany również wizytatorem archidiecezjalnym. W procesie beatyfikacyjnym Sługi Bożego O. Chryzostoma Małysiaka SDS, założyciela Sióstr Rodziny Betańskiej, pełnił odpowiedzialną funkcję promotora wiary.

W 1994 roku został zatrudniony na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL w Katedrze Kościelnego Prawa Procesowego na stanowisku asystenta. Przez pierwsze dwa lata pracy prowadził tylko ćwiczenia sądowe, a od 1996 roku także wykład z procesu karnego i proseminarium z zakresu kościelnego prawa małżeńskiego. Od 1997 roku aż do swojej śmierci prowadził także wykład z procesów małżeńskich i seminarium magisterskie z prawa małżeńskiego. Dnia 24 czerwca 1999 roku na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbyło się jego kolokwium habilitacyjne na podstawie dorobku i rozprawy zatytułowanej „Przyczyny psychiczne niezdolności osoby do zawarcia małżeństwa w świetle kan. 1095”. Habilitacja została zatwierdzona przez Centralną Komisję do Spraw Tytułu Na-

ukowego i Stopni Naukowych, o czym poinformowała pismem nr BCK-I-H-1268/99. Dnia 1 grudnia 1999 roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta oraz kierownika Katedry Kościelnego Prawa Małżeńskiego i Rodzinnego. W dniu 2 marca 2001 roku został powołany przez Senat KUL na stanowisko profesora nadzwyczajnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Od 1 października 2001 roku został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego jako kierownik Katedry Prawa Kanonicznego na Wydziale Zamiejscowym Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL w Tomaszowie Lubelskim, gdzie prowadził wykłady z zakresu prawa kanonicznego na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, proseminarium oraz seminarium magisterskie. Dnia 31 października 2007 roku uzyskał tytuł naukowy profesora w zakresie nauk prawnych. Od 1 października 2014 roku wrócił do Katedry Kościelnego Prawa Procesowego, od której rozpoczął swoją akademicką „przygodę” z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. Zmarł 9 sierpnia 2015 roku w Sokołowie Podlaskim¹.

Badania naukowe do momentu uzyskania habilitacji

Wśród publikacji przygotowanych przez Księdza Profesora w okresie od początku zatrudnienia na KUL do uzyskania przez niego habilitacji, należy zwrócić szczególną uwagę na trzy: *Uchylenie klauzul w Archidiecezji Lubelskiej* („*Ius Matrimoniale*” 1997 nr 2, s. 145 – 157); *Prawodawstwo kościelne wobec prowadzenia handlu przez osoby duchowne* ([w:] A. Dębiński, G. Górski (red.), *Historia et Ius. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Henryka Karbownika*, Lublin 1998, s. 383 – 408) oraz *Dysymulacja a dyspensa milcząca* ([w:] A. Dębiński, E. Szczot (red.), *Plenitudo legis dilectio. Księga pamiątkowa ku czci O. Prof. Dr hab. B. W. Zuberta*, Lublin 2000, s. 517- 541). Wspomniane wyżej artykuły w owym czasie podejmowały całkowicie nowe zagadnienia, istotne nie tylko dla nauki prawa, ale także dla praktyki sądów kościelnych i kurii diecezjalnych. Trzeba zaznaczyć, że całość dorobku naukowego przedłożonego do oceny w ramach kolokwium habilitacyjnego obejmowała łącznie 20 pozycji. Mieści się w tej liczbie: rozprawa habilitacyjna (*Przyczyny psychiczne niezdolności osoby do zawarcia małżeństwa w świetle kan. 1095*, Lublin 1999, ss. 375); opublikowanych drukiem 5 artykułów, 1 hasło biograficzne i 1 sprawozdanie; złożonych i przyjętych do druku 4 artykuły i 2 hasła encyklopedyczne oraz 5 refe-

¹ Kwestionariusz Personalny. Archiwum KUL, nr 023929.

ratów i 1 słowo podsumowujące wygłoszone w czasie różnych sesji naukowych. Przedłożona przez Księdza Profesora rozprawa odbiła się bardzo szerokim echem i wpisała na stałe do kanonu kluczowych pozycji podejmujących dyskusję kanonistów i psychologów na temat psychicznej zdolności bądź niezdolności osoby do zawarcia małżeństwa, istoty tej niezdolności, jej uwarunkowań i skutków kanonicznych oraz możliwości jej sądowego udowodnienia².

Badania naukowe do momentu uzyskania tytułu profesorskiego

Od momentu uzyskania habilitacji badania naukowe Księdza Profesora, również z powodu obranej przez niego ścieżki dydaktycznej, oscylowały wokół dwóch istotnych specjalności w zakresie prawa kanonicznego: prawa kanonicznego małżeńskiego i prawa kanonicznego procesowego. Początek Jego wysiłków naukowych w zakresie prawa kanonicznego małżeńskiego został utrwalony w rozprawie habilitacyjnej, następnie był on kontynuowany w ramach szerszych zagadnień oscylujących wokół poważnego braku rozeznania oceniającego co do istotnych praw i obowiązków małżeńskich wzajemnie przekazywanych i przyjmowanych. Wśród artykułów podejmujących to zagadnienie należy szczególną uwagę zwrócić na: *Osobowość starca jako przyczyna poważnego braku rozeznania oceniającego* („Roczniki Nauk Prawnych” 2001, t. XI, z. 2, s. 89 - 103); *Wpływ upośledzenia umysłowego na poważny brak rozeznania oceniającego* ([w:] A. Dębiński, A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Ius et Lex. Księga jubileuszowa ku czci Profesora Adama Strzembosza*, Lublin 2002 s. 465 – 484.); *Wpływ narkomanii na poważny brak rozeznania oceniającego* („Roczniki Nauk Prawnych” 2002, t. XII, z. 2, s. 151 - 167); *Wpływ padaczki na poważny brak rozeznania oceniającego* („Roczniki Nauk Prawnych” 2003, t. XIII, z. 2, s. 83 – 99).

Efektom dociekań naukowych oscylujących wokół kościelnego prawa procesowego są tylko dla przykładu dwa następujące artykuły: *Uchylenie klauzul nałożonych na osoby orzeczone jako niezdolne do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich* („Wiadomości Archidiecezji Lubelskiej” 2001, nr 4, r. LXXV, s. 1004 - 1009); *Separacja w orzecznictwie Sądu Biskupiego w Lublinie* („Kościelne Prawo Procesowe. Materiały i Studia” 2003, t. 3, s. 209 - 221). W swej treści nawiązują one do problematyki badawczej rzadko podej-

² Opinia ks. prof. Andrzeja Dziegi dotycząca dorobku przedhabilitacyjnego. Archiwum KUL, nr 023929.

mowanej przez autorów, a bardzo potrzebnej zarówno od strony teorii, jak i praktyki.

W sumie po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego Ksiądz Profesor napisał 19 artykułów i rozpraw dotyczących zgody małżeńskiej w aspekcie kanonicznego prawa małżeńskiego materialnego i procesowego. Ksiądz prof. Henryk Misztal w recenzji dotyczącej Jego dorobku pohabilitacyjnego napisał słowa, które najlepiej charakteryzują autora tychże publikacji: „...w swych dociekaniach jest wnikliwy i dokładny, swoje tezy opiera głównie na źródłach i poważnej literaturze – co budzi zaufanie do wywodów Autora”³.

Oczywiście najważniejszą pozycją w dorobku pohabilitacyjnym Księdza Profesora jest monografia *Przyczyny poważnego braku rozeznania oceniającego w świetle kan. 1095, n. 2* (Lublin 2004, ss. 414). W monografii tej Autor przede wszystkim dowodzi, iż istotnym pytaniem jest ustalenie, jakie przyczyny powodują istnienie poważnego braku rozeznania oceniającego. W książce tej sędziowie mogą odnaleźć doskonale wskazówki dotyczące rozstrzygania spraw o nieważność małżeństwa wniesionych z przedmiotowego tytułu. Ponadto w okresie pohabilitacyjnym, już po uzyskaniu tytułu profesorskiego (31 października 2007 roku), Ksiądz Profesor pokusił się jeszcze o kolejne wydanie w formie monograficznej tych treści, które były podstawą jego habilitacji i opublikował *Przyczyny psychiczne niezdolności osoby do zawarcia małżeństwa w świetle kan. 1095 n. 3* (Wydanie II uzupełnione i poprawione, Lublin 2009, ss. 425). Był to szczególnie cenny wkład w rozwój kanonicznego małżeńskiego prawa procesowego, gdyż poprzednie wydanie książkowe z 1999 roku wymagało wielu aktualizacji po 10 latach stosowania w sądach kanonu 1095 n. 3⁴.

Marta Greszata-Telusiewicz*

³ Opinia ks. prof. Henryka Misztala dotycząca dorobku pohabilitacyjnego. Dokumentacja Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji.

⁴ Dokumentacja Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji.

* Dr hab., profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

